

Posudek vedoucího diplomové práce

Autorka: Jana Draganová

NÁZEV: Měšťanská beseda v Karlíně 1861 – 1914

Liberec, 18.11.2010, 102 stran, 5 tabulek, 19 příloh

Cílem diplomové práce Jany Draganové bylo odborné zpracování založení a vývoje významné občanské korporace na území průmyslového předměstí Prahy. Měšťanská beseda v Karlíně byla založena na počátku šedesátých let 19. století, tedy v době politického uvolnění, které umožnilo nebývalý rozvoj spolkového, společenského a ostatně i politického života v monarchii a českých zemích. Autorka měla sledovat vývoj spolku v kontextu národnostní emancipace české společnosti a také v kontextu hospodářského vývoje.

Nutno říci, že práce splňuje cíle zadání pouze v omezené míře. Autorka excerpovala a využila archivní materiály ve fondu spolku Měšťanská beseda Karlín v Archivu hlavního města Prahy i vydaný jubilejní sborník Paměti Měšťanské besedy v Karlíně. Prostudovala také odbornou literaturu, týkající se dějin Karlína v 19. století a hospodářského vývoje Prahy v uvedeném období. K dispozici měla také rigorózní práci Ivany Dejmkové, věnovanou stejnojmennému spolku, který působil od čtyřicátých let 19. století v Praze.

Samotná diplomová práce je uvedena stručným rozbořem pramenů a literatury, který naznačuje, že se Jana Draganová věnovala důkladně nejvýznamnějším částem archivního fondu (výroční zprávy, zápisy z porad, knihy protokolů, stanovy), mimo něj však svoji pozornost nezaměřila. (Cituje tak např. na s. 42: „5. 2. 1894, výstřižek z nejmenovaných novin“, aniž by se pokusila zkoumat, který deník přinášel zprávy.)

Na základě literatury pak stručně seznamuje s Karlínem v uvedeném období. Založení Měšťanské besedy, její činnost i objekty, v nichž spolek sídlil, popisuje pouze podle Pamětí K. F. Schafflera. Dozvídáme se tak, že obecní dům, který měla beseda k dispozici od r. 1910, stojí v Kaizlových sadech do dnešních dnů, nevíme však, v jakém vztahu k němu spolek byl. Úspěšnější je rozbor stanov, domácího a jednacího řádu spolku, který autorka provedla na základě stanov z let 1866, 1867

a 1872. Je zřejmé, že spor o jazyk stanov z roku 1866 se stal hlavním důvodem proměny dosud utrakvistického spolku v korporaci českou, což autorka sice konstatuje, avšak blíže nerozvádí.

V souladu se zadáním věnuje studentka pozornost rozboru zábavní činnosti spolku a činnosti vzdělávací, která byla v případě karlínského spolku výrazně zaměřena na průmyslovou oblast. Obě tyto kapitoly uvádí obecnými charakteristikami. V případě popisu zábavy a volného času se jí daří propojit údaje z knihy Zdeňka Míky Zábava a slavnosti staré Prahy s vlastním výzkumem této činnosti Měšťanské besedy. U části věnované průmyslovému odboru se autorka nepokusila v popisu jednotlivých průmyslových podniků, který předchází rozboru činnosti průmyslového odboru, hledat souvislosti mezi majiteli průmyslových podniků a členy spolku. Popis karlínského průmyslu tak v práci působí schematicky. I v případě Františka Křížíka, jemuž autorka věnuje samostatnou kapitolu, pouze konstatuje, že byl v letech 1899-1918 členem Měšťanské besedy a měl na její půdě přednášku. Obrazová příloha diplomové práce přináší portréty několika předsedů spolku. Hodnotu práce by rozšířilo, kdyby byly doplněny stručnými životopisy.

Zajímavý a pro možnosti dalšího výzkumu je důležitý seznam přednášek, organizovaných karlínskou besedou v období 1863-1910, který autorka sestavila. Uvádí nejenom datum a téma přednášky, ale také jméno a povolání, či postavení referenta. Soupis je součástí kapitoly, věnované činnosti průmyslového odboru. V ní Jana Draganová charakterizuje poměrně zdařile tuto významnou část činnosti spolku.

Diplomová práce věnuje také pozornost zkoumání poměru spolku k ženské části karlínské společnosti, a to jak v otázce členství, tak účasti žen na činnosti spolku. Ženy se v podobných měšťanských spolcích prosazovaly v uvedeném období velice pozvolna, proto je zkoumání jejich vstupu do dosud mužské korporace z hlediska sledování emancipace žen záslužné. Pouze ve dvou případech uvádí autorka jméno a postavení členek, z nichž jedna byla samostatnou podnikatelkou a druhá vdovou po úředníkovi, který byl také členem spolku. Bezesporu zajímavé by bylo sledování ostatních členek a jejich cesty do řad spolku.

V poslední části diplomové práce provedla autorka srovnání karlínské Měšťanské besedy se stejnojmennou korporací pražskou. Vzhledem

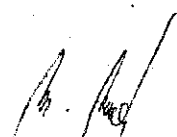
k odlišným podmínkám doby vzniku obou spolků působí některé závěry zjednodušeně (např. otázka účasti na politickém životě). Zajímavé je však srovnání vývoje členské základny spolků. Přestože je nepatřičné zahrnutí dělníků a majitelů domů do stejné kategorie s názvem „ostatní“, je možné přijmout autorčino konstatování, že zatímco v karlínské Měšťanské besedě postupně „převládli členové ze středních a intelektuálních vrstev“, v pražské besedě naopak stoupl počet řemeslníků.

Závěr práce shrnuje výsledky dílčích kapitol o činnosti a vývoji spolku. Škoda, že konstatování, že se Měšťanská beseda ekonomicky opírala o Občanskou záložnu, není v předchozím textu doloženo hlubší analýzou. Obraz Měšťanské besedy by byl méně plochý.

Diplomová práce vykazuje až na několik výjimek standardní poznámkový aparát a jednotný způsob citací. V závěrečném seznamu literatury zapomněla však autorka citovat stránkový rozsah u příspěvků ze sborníků. Z hlediska jazykové úrovně nevykazuje práce závažné prohřešky.

Předložená diplomová práce splňuje požadavky na udělení akademického titulu Mgr., proto ji doporučuji k obhajobě a hodnotím ji známkou: 2 - **velmi dobře**.

V Liberci 9.1.2011

PhDr. Miloslava Melanová, vedoucí DP